

כל הגט פרק שלישי גיטין

כו.

עין משפט  
נר מצוה

יד א מיי פ"ג מהל'  
גירושין הלכה ז סמג  
עשין נ  
ב [טוש"ע חו"מ ס' מג  
סעיף א ודיקמן מד סעי'  
ה]:  
זו ג מיי שם טוש"ע  
חו"מ סממן מה סעיף  
א:  
זו ד ה מיי פ"ג מהל'  
גירושין הלכה ז סמג  
שם:



## תורה אור השלם

1. בִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה  
וּבַעֲלָה וְהָיָה אִם לֹא  
תִמְצָא חֵן בְּעֵינָיו כִּי מִצָּא  
כֹּה עָרוֹת דָּבָר וְכָתַב לָהּ  
סֵפֶר בְּרִיתָתָא וְנָתַן בְּיָדָהּ  
וְשִׁלְחָה מִבֵּיתָהּ:  
דְּבָרִים כֹּד א



## פסקי רי"ד

**מתני'** הכותב תופסי גיטין  
גיטין שנייה מקום האיש  
ומקום האשה ומקום הדיו  
ששרי מלוה צריך שיהיה  
מקום מלוה ומקום הלוה  
ומקום הנתן ומקום המעות  
ומקום הקצין ומקום שנייה  
מקום הלוהק ומקום המעות  
המוכר ומקום הנתן ומקום הלוה  
מפני התקנה ר' יהודה  
פוסל בכלול דין מגיטין  
שניים שנאמר וכתב לו  
שלמה פי' אבל שם העני  
כותב ולא יצאה אותו העני  
אבל לבני אוחלתי העני  
ולבנות אחת העני וכן נמי  
הוא הדין הלוהק ומכשר  
מקח וממכר וסמטא  
וביתולא את הסופר מוכין  
לחופסין וכל לבני עיר  
ואינו משים אל לבו שאת  
אמר לידו מעיר אחרת:  
יבאר ר' יהודה אמר  
שמואל גוצר גיטין כל  
הקדם הרי את מותרת לכל  
אדם ור"א הוא דאמר כלי  
מכשירי כרתי ובצאי חתיבה  
שלמה: פי' אמפי חתיבה  
מפני תקון סופרים וברין  
הוא ואפילו חתום נמי סופר  
לכתוב ומשום חסדו וכו'  
שרי ליה רבנן ר' יהודה  
פוסל בכלול דין תופס אטו  
השטר וגור השטר אטו  
הגיטין ור' אמשיב בכלול  
הדין גרמיש אטו חסדו  
אטו תורף גזיו שאר  
שטרות אטו גיטין אל  
(ג) תופס אטו תורף:

(א) נראה מזה דרבינו סובר  
כדעת רש"י דכחורף גם  
בשטרות גזר אטו גיטין ועי'  
בחוס' ד"ה ר"א.

## מסורת הש"ס

(א) [עירובין לו: ו"ט]  
(ב) ונחסי ג. ע"ט, ג. [לעיל  
כ. וט"ז], (ד) [ונחסי ג.  
ה] [לעיל ט: וט"ז],  
(ה) [לעיל כ: וט"ז]  
(ו) [ע"ב], (ח) ורוב גיטין  
חמומים הם הוא סוף דיבור  
ואח"כ מתחיל הדיבור האי  
נמי איכא לאקומי אפי'  
לר"א. רש"י, ע' [ע"ב],  
(י) ז"ל תנן, רש"י, (יא) ז"ל  
י"ל רש"י,



## מוסף רש"י

[illegible]

## מוסף תוספות

- א. וא"ח השתא מסקין  
לדר"ש את ל"י בריה.  
מוס' **הל"ש**  
ב. משחשבה עירוב. מוס' **הל"ש**  
ג. ר"ל. מוס' **הל"ש**  
ד. משמ' דרבא, האי  
אשורא דרדני דכתיב  
מקמי דלחזו סהוי  
חיתומת יריהו, ספולה.  
ר"ן. **הל"ש**. ל. לרב. **הל"ש**  
ו. משום דרשורת  
בין ש"ל מחילמי כלל  
ר"ן. **הל"ש**. ז. דפסלי  
טופס. **הל"ש**. ח. ר'  
אנור, דגמר לה  
מאשה. **הל"ש**  
[ח]בעין בהו לשמה.  
שיק'. **הל"ש**. ט. [אצל] דביט  
איהו פוסל אלא בריט  
נשם לבד. **הל"ש**  
י. [ו]ביקין. **הל"ש**  
יא. הקדמינים.  
יב. **הל"ש**. יג. ששן  
חוב ב[ה]ם. **הל"ש**  
יד. שנומרים במקום  
ה"ה מותרת שחור חובבין  
למיקח למנאבא לכל  
רעיה. **הל"ש**. טו. דהכל  
סוקין לכתוב את זנטי.  
טז. **הל"ש**. יז. אשון  
דמוקי הגן תרתן קמייתא  
כריא אל הוה מוס' **הל"ש**  
כח. כריא. **הל"ש**

לא רצה אינה מקודשת. ללא בעל אלא על תנאי ולא נקיים וכי רצה מיהא מקודשת ואע"ג דמשעת בעילה ספק רוצה ספק אינו רוצה אמרינן הוצרך דמשעת בעילה הוו קידושין: **עולים למפרע.** שהרי לא הוצרכה התרומה מעולם: **לכשיצא.** כשיצא לידי

כך ודאי טבליס שמה אצל אין  
 לחוש לכך דלא שכיח ליבקע:  
**מרתני** הכותב טופסי גיטין.  
 כסופר הוא וטובל שבר ורואה שיהו  
 מומתין לו פעמיים שאדם נזה לשכור  
 והוא טרוד בשטרות אחרים: צריך  
 שיניח מקום האיש וכו'. שאם רואה  
 חגר צנייהם לא יאמר הריני כותב  
 כל הגט ובגמרא<sup>א</sup> מפרש טעמא:  
 צריך שיניח מקום נו'. ואם שמע  
 שהיה אחד רודף אחר חבירו להלוותו  
 מנה לא יאמר הריני כותב מיד ואריח  
 מקום הזמן לצדו שלא יהא שטר  
 מוקדם אלא צריך שיניח מקום הלוה  
 והמלוה והמעות אע"כ ליתכא למיחש  
 למדי גזירה שטרות אטו גיטין:  
**מפני התקנה**. בגמ' מפרש שהיכא  
 קאי: פוסל כותבן. ואפילו הניח  
 מקומות הללו וטעמא מפרש בגמ':  
 ר' אלעזר מכשיר כותבן. וכלכד  
 שיניח מקומות הללו: חוץ מגיטי  
 נשים. דגורנין בהן טופס אטו  
 חורף: שאומר וכתב לה. בגמרא  
 פריך האי אחרוך הוא דכתיב:  
 גמ' אף מקורף הרי את מותרת.  
 שגם זה עיקרו של גט: עדי מסירה  
 דכתיב. הלכך וכתב לה לאו אחמימה  
 קאי דחתימת עדים אינה אלא מדברי  
 סופרים מפני תיקון העולם וכי  
 כתיב וכתב לה משמע אעיקר  
 כריתות קאי דהיינו כל הני דאמתי:  
 וצריכא. לשמואל לאוקמי להני מלת  
 סתמי כר"א ולמימרא ככולהו והוא  
 ששיר מקום הדורף אין כותבין על  
 המחזור (לעיל דף כא): והכל כשרין  
 לכתוב (לעיל כד): והכותב טופסי  
 גיטין כולהו אוקמיניהו שמואל כר"א:  
 דקמי אין כותבין. והדר תנא כתיב  
 על המחזור כבר ומדקשיא רישא  
 לסיפא אוקמינא דהכי קאמר ר' א  
 כותבין טופס שמה יכתוב חורף נו':  
 אצל סיפא. הכל כשרין לכתוב דקמי

שֶׁאֵין קִיּוֹם הַגֶּט אֲלֵל בְּחֻמּוֹתָיו: **אִימָה ר' מַאִיר הֵיא**. וְאִינוּ זָרִיד לְשַׁיֵּר מִקּוֹם הַתּוֹרָק וְאִשְׁמַעְיִין שְׁמוּאֵל דְּלִרְזִי וְרַבִּי אֲלֶעֶזֶר הֵיא. וְסִפֵּא דַקְמֵי שֶׁאֵין קִיּוֹם הַגֶּט אֲלֵל בְּחֻמּוֹתָיו לֹא לְאִשְׁכּוּרֵי תּוֹרָק דְּחֵרֵשׁ שׁוּתָא וְקֻטָן דְּשֵׁלָא לְשִׁמְהָ קֵאִי אֲלֵל אֲמַיְעֵמָא קֵאִי הָאִשָּׁה כּוֹתֵבָתָא אֵת גִּיטָא לְשִׁמְהָ וְהָאִישׁ שׁוֹבְרוֹ שֶׁאֵין קִיּוֹם הַגֶּט אֲלֵל בְּמִסְכְּרָתָא וְלֹא בְּחֻמּוֹתָא. וְרַבִּי דִּנְקֵא חֻמּוֹתָיו מִשּׁוֹם דְּרֹבֵב עַדִּי מִסְכְּרָא בְּמִסְכְּרָתָא בִּז א"ו וְרַבִּי גִיטִין חֻמּוֹתֵיהּ אִם אִפִּי ל"ה מִפְּנֵי מִיּוּקָן הָעוֹלָם: **אִימָה לְאִלּוּקָמָא כ"ר אֲלֶעֶזֶר**. וְלֹא קֵאִי מִיַּדִּי כְּדִפְרִישִׁית: **אֲבָל הֵיא מְדִסִּיפָא**. פְּלִיג ר' אֲלֶעֶזֶר אֲרִישָׁא דַקְמֵי רַבִּי אֲלֶעֶזֶר מִכְשִׁיר בְּכוּלָן חוּץ מִגִּיטֵי נָשִׁים וְרִישָׁא מִכְשִׁיר אֶף בְּגִיטֵי נָשִׁים: **אִימָה רִישָׁא לֹא רַבִּי אֲלֶעֶזֶר הֵיא**. וְח"ל לְשַׁיֵּר מִקּוֹם הַרִי אֵת מוֹתֵרַת אֲלֵל מִקּוֹם הַשְּׁמוֹת לְבָדֵן מִשּׁוֹם קִטְטָא כְּלַקְמָן: **קמ"ל** שְׁמוּאֵל דְּרִישָׁא נָמִי כ"ר"ה וְתַרִי תַנָּאי וְאִלִּיבָא דְר' אֲלֶעֶזֶר כְּלַקְמָה: **מִפְּנֵי תַקְנָא סוֹפֵר**. הַתִּירוֹ לְכַתּוֹב טוֹפֶס שֵׁלָא לְשִׁמְהָ: **וּר"ה הֵיא**. הֵיא דַקְמֵי מִפְּנֵי הַתַּקְנָה הַתִּירוֹ לְכַתּוֹב טוֹפֶס לֹא לֹא הֵיא הֵיא אֶסְרִי רַבִּי אֲלֶעֶזֶר הֵיא דְּעַיִי לְשִׁמְהָ בְּחֻמֵּיהּ מְדֹאֲרִימָא: **לֹא לְכַתּוֹב**. דְּלִמָּא אִתִּי לְמַכְבֵּשׁ תּוֹרָק אֲלֵל מִשּׁוֹם תַּקְנָתָא סוֹפֵר שִׁיבָה מְזוּמָנִין לוֹ שָׂרוּ לִיהּ וּבִלְבָד שִׁישְׁיִיר תּוֹרָק לְכַתּוֹב לְשִׁמְהָ וְתּוֹרָק דְּשֵׁאֵר שְׁטָרוֹת נָמִי גֹזֵר מִשּׁוֹם תּוֹרָק דְּגִיטִין: **וְרַבִּי יְהוֹדָה כ"ו**. וְגֹזֵר שְׁטָרוֹת אִפִּי טוֹפֶס אֲטו גִּיטִין: **שְׁטָרוֹת אֲטו גִּיטִין**. כְּטוֹפֶס לֹא גֹזֵר דְּגִזְרָה לְגִזְרָה הֵיא: **וְהֵא כִי כְּתִיב לֹא אֲתוֹרָק כְּתִיב**. דְּבִקְרָא כְּרִיתוֹת כְּתִיב דְּהֵיִינוּ תּוֹרָק וְהִיכִי יֵלֵף ר"ה מִיַּנְיָה לְמִסֵּר טוֹפֶס: **אֲלֵל**. לֹא אִימָא שְׁנֵאמֵר דְּמִשְׁמַע מִיַּנְיָה יֵלֵף אֲלֵל מִשּׁוֹם כְּלָמוֹר מִשּׁוֹם שְׁנֵאמֵר בְּתוֹרָק וּכְתִב לֹא לְשִׁמְהָ גִזְרִין טוֹפֶס אֲטו תּוֹרָק דְּלֹאֲרִימָא: קֵאִי

**בין** לרבי יהודה בין לר"ש לא שנא וכו'.<sup>א</sup> ורב יוסף דמסקינא  
בכל מעבידו<sup>ב</sup> (שערין דף א:) לר"ש לית ליה במירה גבי  
הרייני מערב לשבתות של כל השנה כולה רצייתא אלק רצייתא לא  
אלא דמסקינא רב יוסף איפוך ולר"ש לא מעבדו יום עירובו עירוב  
כו'.<sup>א</sup> רב יוסף חילק בין במילה דעת  
עמלו למילה דעת אחרים:

**התם בדקתני מעמא ב'ו'.** צפרק  
צכל מערעין (עירוצין דף לז):  
מפרש רבא טעמא משום דנעינן  
רשיתא שציריה ניכרין וגרלה דהתם  
גריס רבה מדלירי אצ"י צצריה  
ועוד דהתם נמי מתקין טעמא ר'  
הכא: **רבי אעזור מבשרי בבבלי.**  
פירש צקונטרס וצלצד שיניח מקומות  
הללו וקסה לר"י דצגמרה פסיק רצ  
כ"י אלעזר וקאמר אפי' צשטרות  
והאמר רצ פפי<sup>1</sup> כ"י אלמא מחזי  
כשיקרא הי"ג מחזי כשיקרא ופי לא  
מכשיר ר"א אלל צטופס דשטרות  
מה מחזי כשיקרא איכא מאחר  
שהניח מקום המלה והלוח והעמות  
ועוד משמע דלא פריך<sup>2</sup> מדרב פפי  
אלל משום דפסיק כ"י אלעזר אלל  
אי הוה צצר כרצנן הוה ניחא ליה  
ואי שייך צטופס מחזי כשיקרא  
אפי' צצר כרצנן תקשי לרצ פפי  
וגרלה לר"י דר"א מכשיר צשטרות  
אפי' תורף<sup>3</sup> והסתא מחזי כשיקרא  
שכותב פלוני ליה מפלוני ועדיין  
ליה חוץ מגיטי נשים דפסיל אפילו  
טופס מדקתני משום שגאמר וכתב  
לה משמע דפסיל צגיטי נשים טפי  
מת"ק וא"ת ומנא ליה לגמרה דר"א  
מכשיר צשטרות אפי' תורף דפריך  
מדרב פפי דלמא צטופס דשטרות  
דווקא מכשיר וי"ל דלס איחא דלא  
מכשיר אלל צטופס היה לו לקבוע  
דצרי ר"א אחד ת"ק והיה לו לקצר  
ולשנות ר' אלעזר פוסל צגיטי נשים  
ור' יהודה פוסל צכולן וגס היה רצוי  
לשנות בצקר זה שכל אחד מתחמיר  
משלפניו אלל אי רצי אלעזר אחא  
לאכצורי צשטרות אפי' תורף ניחא  
דמנא דצרי רצי יהודה קודם משום  
דקאי אחא<sup>4</sup> לדידוי צטופס ור"א  
צשטרות מכשיר טפי מתנא קמא  
קשיא

ובגטין פסל טפ"י: **ה'רץ** מנציג נשים. ואין לומר בשמרו  
עבדים נמי פסל"ה דאס כן צפ"ק (לעיל ט.) גבי שלשה דברים ששו  
נציג נשים לשמרו עבדים ליתני וכדברי ר"א בארע דנקתני  
וכדברי ר"מ בארע"ב: **ו'צריך** שיניח מקום הרי את מותרת ל"ב  
אדם. בכל דוכתי משמע שכותבין לשון ון בגט וצפ"י בתרא  
(לקמן פה.) נמי א"מני גופו של גט הרי את מותרת לכל אדם והנהיג  
לכתוב לשון ון בגט אבל"ה בטופסי גטין"א לא היה כתוב ומ"מ  
אין להוציא לשון על גטין הראשונים"א שהרי מאריכין לכתוב כמה  
לשונות בגט"א דחשיב כמו הרי את מותרת לכל אדם: **אבל** ס"פ  
דקתני שאין קיום הגט אלא בחותמיו אימא ר"מ היא. ממה  
דבסוף פרק שי לעיל (דף עב.) מוקי לה ר' זירקא א"ר יוחנן"א  
דכ"מ ופריך עלה מההיא דמחזור דאמר רבה בר בר חנה א"ר  
יוחנן ר"א היא דחק לטווי אמוראי נינהו אליבא דר' יוחנן ומאי  
קאשיא הא משמע הכא דלע"ג דמוקמין היהא דמחזור כר"א מ"מ  
דמוקמין שפיר ההא דלכל כשרים כר"מ ואור"י דלע"פ שפועה  
לריכותא בזה מ"מ מיסתבר דלמאי כחד תנא אבל הך דפירקין  
דא"ר ר' יוחנן מוקי לה כר"מ משום טעמא דמסיק מדסיפא ר"א  
דישא לאו ר"א"א דמטעם זה קאמר ר' יוחנן בפרק ד' אחין (במות דף  
עב.) אחיות איני יודע מי שאלו"י ועוד דבתתיה קמייחא דמתניין  
בחדא פירקא איכא קפידא טפי לאוקמינהו כחד תנא:

**מפני** התקנה מאי מפני התקנה. מקום הזמן דתנא גרידא דקצב  
גמרא אחר כך היינו משום דלמא לפרושי מפני התקנה  
דלמא דמוקי לה כר"א דאין פירושו כמו למאן דמוקי לה כר"מ:

קא